CORPUS JURIS HUNGARICI

(ALAPITOTTA dr. MÁRKUS DEZSŐ)

legujabb kötete most jelent meg!

1914. évi törvényczikkek

Jegyzetekkel ellátta **Dr. TÉRFI GYULA** ★ Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT**
m. kir. igazságügyi min. tanácsos. magyar irod. intézet és könyvnyomda.

Kiegészitő kötete a milleniumi nagy **Corpus Juris (Magyar Törvénytár)** és a **Hatályos Magyar Törvények** gyüjteményeinek. Jegyzetekkel, utalásokkal és miniszteri indokolásokkal ellátva. A jegyzetekben a képviselőházi és főrendiházi tárgyalások anyaga fel van dolgozva.

Ára fűzve 14 korona, félbőrkötésben 17 korona.

Megrendelhető a
FRANKLIN-TÁRSULATNÁL
Budapest, IV., Egyetem-utcza 4
és minden hazai könyvkereskedésben.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

A **Franklin-Társulat** kiadásában **Budapesten** (IV., Egyetem-utcza 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE
Irta **Pilch Jenő honvédőrnagy.**
Szinte uj erőt és reménységet nyujt e könyv, mert részletesen megismertet a mi haderőnkkel.
Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI
Irta **Archibald Williams** nyomán **Sándor Szilárd.**
A háború borzalma és dicsősége elevenedik meg előttünk, ha annak eszközeivel megismerkedünk.
Ára 60 fillér.

ZEPPELIN
Irta **dr. Mikes Lajos.**
Érdekes leirása a modern háború legfélelmesebb eszközének.
Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNNIA VESZEDELME
Irta **Conan Doyle.** Forditotta **Góth Sándor.**
Ára 30 fillér.

Az Olcsó Könyvtár ujdonságai.

I. VILMOS
német császár és porosz királynak kilenczven válogatott irása.
Forditotta **Supka Géza dr.**
A nagy német birodalom megalapításának érdekes dokumentumai I. Vilmos császár irásai.
Ára 1 Korona.

NAGY PÉTER CZÁR
Irta **John L. Moltley.** Forditotta **Herkner János.**
A modern Oroszország megalapitójának Péter czárnak életrajzát nyujtja e füzet, de egyben megismertet az orosz nép lélektanával.
Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORÚ OKAI
Irta **Angyal Dávid egyet. tanár.**
Élénkséggel irja le a szerző a világháború előzményeit s éleslátásával betekintést enged az események mögött rejtőző okokba is.
Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA
Irta **Wlassics Gyula.**
Ára 20 fillér.

H. G. WELLS
szenzációs könyvei:

VILÁGOK HARCA
(Mars-lakók a földön.) Regény. Forditotta Mikes Lajos.
Két kötet. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér.

Uj világ a régi helyén
Regény. Forditotta Mikes Lajos. Két kötet. Ára 8 korona.

Az időgép. Regény. Forditotta Mikes Lajos. Ára **30 fill.**
A gyémántcsináló és egyéb történetek. Forditotta Dunai Zoltán. Ára **30 fill.**
Dr. Moreau szigete. Regény. Ford. Mikes L. Ára **60 fill.**
Kósza lelkek. Két csodálatos történet. Forditotta Farkas Klára. Ára **30 fill.**
Az elcserélt élet és egyéb történetek. Forditotta Benedek Marcell. Ára **30 fill.**

Megrendelhetők:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

NIMRÓD
Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerü czikkeit ismert iróink irják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágositást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A diszesen kiállitott lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utcza 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Knuth Károly
mérnök és gyáros
Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.
QQ
QQ
Központi vis-, lég- és gőzfütések, légszesz- és vizvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyük, viszerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

12. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS 21.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4. Egyes szám ára 40 fillér. *Előfizetési feltételek:* Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A *Világkrónikával* negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

József Ferdinánd főherczeg. Frigyes főherczeg. Károly Albrecht főherczeg. Henrik főherczeg. A trónörökös.

ÖT FŐHERCZEG EGYÜTT A HARCZTÉREN. — Balogh Rudolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY. (Folytatás.)

— Vakarok, vakarsz, vakar, vakarunk, vakartok, vakarnak — hajtogatta lelkesedéssel a grófi család meg-megujuló kaczagása között.

— Hihihi, — pukkant ki Teréz, — hogy épen ezt a fura igét választotta magának, hihi . . . vakarok.

— Hát te mit választottál volna Tera? — kérdezte az atyja.

— Hát azt, hogy szeretek, szeretsz, szeret.

Igen bátran kezdte Tera, de azonmód megjuhászodott. Fülig pirult szégyenében s szemére nyomta apró ökleit.

Ebben a pillanatban beviharzott végre Piroska.

— Gyünnek! — kiáltotta olyan hangosan, mint baka a kverauszt.

Mindenki kiszaladt az ebédlőből az indiai szállítmány elé. A fruskák elszedték Miczitől Ottó bácsit, belekapaszkodtak jobbról-balról, tele csiseregték a fülét, ide-oda rángatták, hazatolonczolták, addig nem eresztették el, mig a szájába nem nyomtak egy darab vajaskenyeret.

Ottó majszolt, miközben letörölte homlokáról a verejtéket. E közben megérkezett a butorszállító-kocsi is és elhelyezkedett a kis kastély előtt. Ottó kinyitotta, pár markos legény kikapta belőle az iromba ládákba csomagolt menazseriát, a hozzávaló üvegfedeles és szabad állványokat: megkezdődött a kicsomagolás és hurczolkodás.

A pap tíz lépést czurukkolt a szapora munkálkodás szinhelyétől, mert még mindig égő szivarjával csakugyan nem akarta a krokodilust felrobbantani.

Délre — hála a nagy munkásszemélyzetnek — készen állott a muzeum, a kis kastélynak e czélra kiürített legnagyobb terme szinte teljesen megtelt az Ottó vadásztrofeáival.

A fruskák elkeresztelték a tigriseket, alligátorokat, óriás- és csörgőkigyókat, pumákat, leopárdokat. A legnagyobb himtigris a Miczi nevet kapta, Teréz egy pumát, Piroska egy párduczot tisztelt meg a maga nevével. Guszti sem maradt drusza nélkül, de a missz, Róza a komorna, Erzsi a szakácsné sem. Egy alligátor lett a szakácsné s egy csörgőkigyó a missz. Nem igen lehetett válogatni — mentegették magukat a leányok, — egy csimpánz sem akadt az állatok között, különben az kapta volna a missz nevét.

Egyébként mindenki, maga Ottó is belenyugodott a nomenklaturába, csak Miczi tigrisnek a neve lett megváltoztatva a leány Miczi tiltakozása folytán.

— Ugyan leányok, hiszen az a tigris him, nem látjátok mily nagy a feje és hogy szakálla van!

Egyszerüen Ottó lett Miczibőll.

Ezzel aztán csakugyan el lett intézve a muzeum. Kiki mehetett a dolgára: kezet mosni, fésülködni , czipőt váltani, hogy illő parádéban jelenhessék meg a délebédnél, a muzeum felszentelési lakomáján, mint Belényessy mondotta.

De ahhoz is tartotta magát az öreg, a pulyka után kezébe nyomta Gusztinak a pinczekulcsot s jelentősen szeme közé kacsintott a tekintetes úrnak.

Az értett a mimikáról, öt percz mulva egy hónalja pezsgővel tért vissza a fruskák nagy gaudiumára, a kik inkább a híreért, mint magáért, de igen szerették a gyöngyöző édes bort. Sikerült is nekik egy poharravalót kizsarolniok, a mitől ebéd végéig szabályszerüen becsiptek. De becsipett maga a tiszteletes úr is, sekszpiri mondások, homeri hasonlatok, egetvivó eszmék gyülekeztek az agyában s majd felrobbantották a fejét. Szabadulnia kellett a testétől, különben belepukkad vala. Felállott, hogy dikcziózzék. Tubal-Kainon kezdte, a ki az első fegyvert kovácsolta és Ottón végezte, a ki oly fényes használt tudta venni az utolsók valamelyikének.

Ottón kivül, a ki mindent komolyan vett, jóformán senki sem hallgatott rá, mert mindenkiben volt valami raketa, a mit szeretett volna a levegőbe ereszteni.

Guszti rá is szólt.

— Elég már, ne beszéld ki az egész ülést.

A közbeszólásnak meg lett az eredménye, a pap csimbókot kötött a tósztja végére és leült.

— Hát most már beszélhetsz, ha tudsz, — szólt rá Gusztira diadalmas önérzettel.

— Beszélek is — kapott ez az engedélyen, — igazítsd meg a kravátlidat, mert félrecsúszott és megbomlott.

A toalett-hiba csakugyan megesett és nagy zavarba hozta a tiszteletes urat, mert harmincz év óta mindig a felesége kötötte meg a nyakkendőjét.

Szerencsére Miczi segített a baján, az egyszer helyettesítette a tiszteletes asszonyt. A leány közvetlen kedvessége föllelkesítette Ottót.

— Miczi maga olyan jó! — mondta.

Ez volt az első bók életében.

A leány rejtelmesen mosolygott és tagadólag rázta a fejét.

— Nem hiszem, hogy jó lennék a szó hétköznapi értelmében, — utasította vissza a bókot, — csak szeretnék az lenni.

Hulkan beszélgetett a férfival, rövid mondatokban, nem fejezve ki egészen, csak jelezve gondolatait. Most már tudta, érezte, hogy a szerelmes ember ért a szempillantásáról is.

— Tehát öt órakor — figyelmeztette Ottót az ebéd vége felé.

— Igen Miczi.

— Nem akartam, hogy reggel beszéljen, pedig azért mentem maga elé.

— Miért nem akarta? Egy pár szó az egész.

— Sokat fogok kérdezni.

— Oly fontosnak tartja a dolgot?

— Mondtam: szeretnék jó lenni, jó, kötelességtudó, vagy okos, egyszóval tennem kell valamit.

— A filagoriában találkozunk? — kérdezte Ottó.

— Igen.

— Boldoggá tesz.

— Ne örüljön előre, azt hiszem meg lesz lepődve.

— Min?

— Még nem ismer engemet.

— Maga egy nyitott könyv, magát mindenki ismeri, — ellenvetette a férfi.

— Mindenki félreismer. Ahoz sok kell, hogy engem megértsenek.

Ottó elszomorodott.

— És én kevés vagyok?

A leány rámosolygott.

— Még nem ismerem magát eléggé, — mondta derülten, — lehet, hogy maga ért a komplikációkhoz. Hiszen — tette hozzá sóhajtva — hét év alatt annyit gondolkozhatott.

A férfi keble viszhangozta a leány sóhaját.

— Időm volt, Miczi.

A grófné asztalt bontott. A tiszteletes úr kivágott egy tósztot a fekete kávénál is. Gondolta magában «emelni» lehet anizettes poharat is.

Négy óra felé szétoszlott a belényesi muzeumot ünneplő társaság. A missz keszeg szárnya alá vette csibéit. Guszti magához invitálta a tiszteletes urat egy kis parázs elfmandlira, az öreg gróf lefeküdt szunyókálni.

A grófné összebújt Miczivel. Most először beszélt vele Ottóról, de most is óvatosan.

— Nem találod, hogy Ottó most vígabb, mint mikor elment?

A leány nem adott egyenes feleletet.

— Ottó férfi, derék ember, de attól tartok valami hijja van.

— Mi Miczikém?

— Nincs benne *svung*.

— Svung? — csodálkozott a mama. — Mit értesz azalatt.

— Je ne sais quoi, — magyarázgatta a leány, — talán a rendkivüliségre való törekvést, a hétköznapiságból való kiemelkedés vágyát, egy a rendesnél szebb, tökéletesebb élet elképzelését . . . egyszóval nem tudom magamat kifejezni.

A szép asszony kebléhez szorította leányát.

— A nélkül is értelek én téged, Miczi. Csak boldog légy — fakadt fel a szive, — csak megtaláld a méltó párodat.

A szép leány elérzékenyedett.

— Ne félts te engem, mamám, — mondta nála szokatlan pajzánsággal, mintha azzal az anyját akarta volna megnyugtatni; randevut kértem Ottótól, — jelentette pajzánul, — mit szólsz hozzá.

— Ohó — tréfált a grófné leányával — még elrontod a renommédat, vigyázz magadra Miczi. Különben — kérdezte érdeklődve, — hová és mikorra adtál neki randevut és — mi czélból.

— Öt órára és a filagoriába — válaszolt Miczi, — a czél azonban még titok.

— Jól van, Miczi, nem vagyok kiváncsi, neked — mondta büszkén az anya, — lehetnek titkaid is.

Az elismerést egy hangos csókkal megköszönte a leány, aztán — háromnegyed ötöt mutatott az óra — kisétált a kertbe, hogy el ne késsen a találkáról.

Már ott találta Ottót a filagoriában. Egy félórával előbb is ott találta volna . . . Bár különösebb oka nem volt rá, izgatott volt a férfi. Annál nyugodtabb volt Miczi. Pedig ő volt az aktiv fél. A vállalkozó, a ki nem lehetett tisztában vállalkozása kimenetelével, maga is úgy mondta, hogy meglepetés lesz a vége.

Talán ettől az előre bejelentett meglepetéstől félt Ottó: azért volt izgatott.

Miczi kezet fogott vele és leült melléje. Eleinte közömbös dolgokról beszélgetett. Csak akkor tért át a tárgyra, mikor észrevette, hogy Ottó tűkön ül . . .

A filagoriánál meredeken csúszott lefelé a domb, a melynek koronáját a külső park foglalta el. A belsőséget szegélyező lonczsövény sikátorain, ágabogáin, tízezer veréb, ökörszem, sármány, veresbegy bujkált, vihánczolt, csipogott, fütyült valameddig a magányos pacsirta, megvetve a lármás köztársaságot, trillázva tört magának a magasban utat. Tücskök czirpeltek, méhek döngicséltek, végül a leveli béka is belecsendesent az általános hangversenybe, mindezek élték életüket rendeltetésük szerint egyenes vonalban. Csak az ember az, a ki minden léptennyomon megáll, szerteágazó válaszutakat képzel maga elé s valahányszor csak választ, mindannyiszor megbánja, hogy nem választotta a másik utat.

Vajjon meg fogja-e bánni Miczi is?

Annyi bizonyos, hogy az első lépés előtt szilárdan állott a lábán. Elszántan nézett bele a perspektivába, a melyet magának nyitott. Semmi habozás nem látszott rajta, csak a kemény férfikarakterek tudják úgy megérlelni elhatározásukat . . .

. . . Tehát egyelőre abbahagyta Miczi a közömbös beszédet, elhallgatott s valameddig Ottónak a loncz-sövényben duhajkodó madárcsürhére tévedt a tekintete, tudatos szemét egy nagyratörő pacsirtára szögezte s pillanatig önfeledten gyönyörködött a nappal eleven zengő csillagában. Aztán hirtelen levágta, majd Ottó felé fordította fejét.

— Ottó!

— Parancsol Miczi? — mély lélekzetet vett a férfi.

— Nem kérdezem ki addig, míg nem közlöm magával az indító okot — kezdte Miczi.

— A mint akarja . . .

— Tudja, — folytatta a leány — nem akarok kétszinü játékot üzni senkivel, legkevésbbé magával.

— Hallgatom, Miczi.

— Sejti, miért érdeklődöm az iránt a nő iránt?

— Fogalmam sincs.

— Csak nem hiszi, hogy puszta kiváncsiságból . . .

— Semmit sem hiszek.

— Czéljaim vannak vele, — jelentette ki a leány.

— Ah!

Ottó kevésbbé csudálkozott, mintsem várni lehetett volna.

— Miféle czéljai lehetnek vele? — kérdezte alig tulajdonítva fontosságot a kérdésnek. Bezeg megdöbbent a leány feleletétől.

— Meg akarom kérni, hogy mentse meg Edust az elzülléstől.

A férfi nem tudott ülve maradni, felállt.

— Edust? — hebegte, de alig tudta mit mond — Edust? Miért? Úgy hallottam, haragszik rá, gyűlöli.

Valami távoli gyanu czikázott át az agyán. Ezt a leány válasza sem oszlatta el.

— Lehet, hogy gyűlölöm, de nem haragszom rá.

— Ez ellentmondás.

— Lehet, hogy az, — ismerte be Miczi, — nem tehetek róla, hogy érzéseim ellentmondanak egymásnak. Annyi bizonyos — mondta — minden erőmmel azon leszek, hogy megmentsem unokatestvéremet, a képtelenségtől, a lehetetlentől sem riadok vissza.

Ottó tört érzett a szívében.

— Miczi, oh Miczi, — kiáltott fel, — ha így beszél, akkor maga szereti őt.

A leány most mindenáron azon volt, hogy megnyugtassa a férfit, a kitől szeretve érezte magát. Nyilván a saját lelkiismeretét is meg akarta nyugtatni egyben, mert igen mohón szaporázta a szót.

— Akarja tudni, hogy szeretem? Mit tartok róla? Szóval fejezzem ki magamat, vagy egyéb bizonyítékot kiván, olyat, a mi kizárja a kételkedést . . . Azt hiszem legjobb, ha nem beszélek sokat, csak egy igéretet teszek. Nem igéretet, fogadalmat. Azt sem — összezavarom a fogalmakat — biztosítékát fogom adni annak, hogy ebben a mentési akcióban nem érzésmotivumok vezérelnek, elejét akarom annak venni, hogy akár maga, akár más, valaha is ilyen föltevésekbe tévedhessen.

Ottó hosszú lélekzetet vett.

— S ez a biztosíték? — kérdezte szorongó szívvel.

A leány gondolkozott egy pillanatig, aztán megkérdezte.

— Elég a szavam, vagy esküdjem?

A férfi meghajtotta magát.

— Oh, Miczi, a maga szava mindig elég, nekem többet ér az eskünél.

Az elismerést eldobta magától a leány, azonmód belevágott a tárgy érdemébe.

— Nos, hát jól figyeljen, — kezdte — s soha el ne felejtse, a mit most mondandó leszek. Én nem lennék az Edus felesége akkor sem, ha egymaga lenne férfi a világon, akkor sem, ha megváltoznék s teljesen átformálódnék az én intenczióim szerint és akkor sem, ha életemmel vagy az ő életével kellene megfizetnem ezt a megásíthatatlan elhatározásomat.

Tűzben égett a leány arcza, elmélyített alt hangja úgy kongott, mint a mesebeli átokharang.

A férfi két ellentmondó érzelem súlya alatt összeroppanva tájékozatlanul és csodálkozva hallgatta. Végighúzta kezét a homlokán, mintha rendezni akarná a mögötte összekuszálódott gondolatait.

— Tehát mégis gyűlöli, — mondta határozatlanul. — De akkor meg, — fűzte hozzá — nem értem az egészet. Miért aggódik érte? Miért akarja megmenteni? Miért akarja a javát? Miért nem bízza azt másra, a ki arra természetszerüen alkalmasabb, például olyanra, a ki elnézi hibáit s mindenek ellenére szereti. Az csak természetellenes — fakadt ki — hogy a jótevője akarjon lenni, mikor gyűlöli?!

A leány elszomorodott. Arra gondolt, a mit az imént anyjának mondott Ottóról. Nélkülözte a férfiban a lendületet.

— Ah, Ottó — jegyezte meg halkan, lehajtva fejét — ah Ottó, sejtettem, hogy nem ismer engemet.

A férfi fellázadt. Lekicsinyeltnek érezte férfiui méltóságát, intellektusát.

— De hiszen — lázongott — csudákban csak nem hihetek!

Erdélyi jényképe.

MÁRKUS JÓZSEF ORSZ. KÉPVISELŐ, BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS MOST ELHUNYT EGYKORI FŐPOLGÁRMESTERE.

A leány ráemelte karikára nyitott őszemét.

— Hát csuda az, ha valaki legyőzi magát?

Tormássy ajkába harapott, majd lecsendesítette a vérét, kezébe hajtotta fejét. Szégyelte magát. De őszinte volt, mint a nap az égen, nem mentegette, nem szépítette hitetlen lelke spontán megnyilatkozását; pedig már meg volt térítve félig, hitt a leánynak. Ép úgy hitt benne, mint ő sajátmagában. A helyett, hogy magára gondolt volna, a leány róla elárult véleményének megszépítésére — a helyett még lejebb ereszkedett talapzatáról, le a porba, hogy mennél mélyebbről nézhessen fel a nőre, a kit oly irdatlan magasságban látott maga fölött lebegni. Könnyezett.

— Oh, Miczi, Miczi, soha még csak arra sem leszek én érdemes, hogy a ruhája szegélyét megérintsem . . .

Csend. Csak a férfi melle zihált hangosan. Aztán elczirpentette magát egy tücsök is. Miczi a távolba meredt, aztán lassan, igen apró rithmusos részletekben, láthatólag küzködve magával, reszkető kézzel, hullámzó mellel visszabonyolította az egekbe vesző fonalat, a minek az irányát követte szemével, visszabonyolította, megmorzsolta, kezére gombolyította, aztán azzal együtt ugyancsak lassan, láthatólag küzködve magával, odatette az Ottó gróf kezébe.

— A felesége leszek, jó?

A férfi torkából horkanva tört ki az érzés, a hétéves, a szivét ostromló, vérét szivó kegyetlen, bűvös-bájos, megfejthetetlen örök csuda. Kitört és térdrerántotta, hogy a nagy mennyei ajándékot így, imádkozva köszönje meg.

— Miczi, Miczi, hát mégis engem szeretsz? Engem, a méltatlant, a medvét, a . . .

A leány elvonta kezét a rázuduló csókzápor elől s a férfi ajkára tapasztotta tenyerét.

— Csitt Ottó, te minden boldogságot megérdemelsz, büszke vagyok rá, hogy nálam találtad azt meg. Köszönöm neked, hogy hét évig vártál reám, hogy elmentél, mikor itt voltam neked, hogy számonkértél, mikor visszatértél. Ottó —folytatta — én meg tudom a te nagy szívedet érteni, ismerem hősies önmegtagadásod értékét . . . Ottó, szeretni foglak, csak egyet igérj meg nekem. Hogy te is megteszel mindent az Edus érdekében. Hogy velem együtt fogsz munkálkodni a megmentésén s hogy ezt az intenczióimat nem fogod félremagyarázni soha.

A férfi felelni akart, de a leány még nem engedte.

— Igérd meg nekem — folytatta — hogy a czél érdekében el fogsz tekinteni, ha szükséges, a társadalmi konvencziótól, hogy fölibe emelkedel velem együtt a gyáva megszólásnak, hogy mindent megengedsz nekem, a mit jónak itélek, nem birálgatod a tetteimet, nem tépelődöl, csak az egeket tartod szem előtt, azok törvényeit követed . . . Igérd meg nekem, hogy megismertetel a spanyol nővel, hogy megengeded, miszerint megtérítsem, megnyerjem a bizalmát, szívemre zárjam, ha kell . . . Ezt meg kell igérned Ottó, különben hiábavaló minden egyéb igyekezetünk, mert csak az képes egy férfit a bukástól megmenteni, a kit a férfi szeret.

Ujra csend . . . Egy nesztelen szürke menyét átnyargalt a gyepen. Egy fecske besurrant a nyitott filagóriába . . . Megszólalt a férfi:

— Miczi, mindent megigérek neked, én szentem, én mindenem.

Fölállott, esküre mozdult a keze. A leány elkapta és megcsókolta. Majd az ajkát nyujtotta oda a férfinak.

— Megcsókolhatsz itt is, szeretlek.

A fecske hangosan csipogva elröpült.

VIII. A csudavirág.

— Verettetem, verettetel, verettetik, verettetünk, verettettek, verettetnek . . .

Birma hangosan tanulta a leczkét, le s fel szaladgálva a park útjain. Tiz lépésnyiről egy neveletlen kölyökvizsla követte és torkaszakadtából ugatott reá. Nem elég, hogy majd kificzamodott a nyelve, a lábikráját sem érezhette biztonságban szegény tatár.

Jóska a kiskastély egyik ablakában rázta a portörlőt, miközben egy duhaj betyárnótát dúdolt. Bokorról-bokorra bujdosva, majd hiúz módjára földhöz, falhoz lapulva kompareált Kocsis Jóska is, hogy felszöknék a kéményhe. De rajtakapták, még mielőtt a kályhalyukig juthatott volna. Guszti elhegedülte rajta a Szent Dávid nótáját, a mit Jóska bőgővel akkompanyirozott.

A kertkerítés melől felhangzott az unatkozó pap baritonja.

— Guszti, hé, megnézném a múzeumot...

Egyszóval, nem volt otthon a macska, czinczogtak az egerek.

A gazda kilovagolt a határba menyasszonyával. Mióta az örömhír (egyelőre csak az uradalmi alkalmazottak és cselédek előtt) deklarálva lett, minden délelőtt együtt lovagolt ki a fiatal pár.

Miczi akarta. Megmondta az anyjának és apjának:

— Mamám, apám, oly megható és meleg az Ottó szerelme: nem tudok vele sokáig együtt ülni, egész megsemmisít. Legjobb lesz, — vélte, — ha lovaglással töltjük el a négyszemközti időket.

Az anya csak helyeselhette leánya büszke, szűzies tartózkodását.

— Igaza van a lánynak, — brummogta a boldog apa is — eleget csókolózhatik Ottó az esküvő után is, bár — ismerte be — az is igaz, hogy hét esztendei bőjt után még egy teljes esztendeig koplalni csöppet sem lehet mulatságos.

— Ugyan, hogy fejezed ki magadat, — korholta a szép asszony szabadszájú urát, inkább tréfásan, mint feddőleg.

— Barátom, — vélte ez, — az teljesen egy pomádé, akárhogy fejezem ki az igazságot; én ha Ottónak volnék, legalább is csudálkoznám rajta, ha a menyasszonyom egy évig váratna magára. Mi a menydörgős menykőnek!

— Azt Miczi tudja, — mondta az anya büszkén, — a fő, hogy boldog s Ottó belenyugodott, ne avatkozzunk a fiatalok dolgaiba.

Ottó csakugyan első szóra beleegyezett a menyasszonya által javasolt hosszú terminusba. Gondolatban sem kutatta a Miczi meglepő kivánságának lélektani indítékát, a legkisebb ellenvetéssel sem igyekezett az akaratát megmásítani. Oly szerény volt: talán örök időkre beérte volna a Miczi eszményi szerelmével is, ha az úgy kivánja vala.

Egyébként teljesen ideálisnak tetszett a mátkapár egymáshoz való viszonya.

(Folytatása következik.)

1. Egy gránát pusztító hatása. — 2. Elhagyott galicziai falu a kárpáti hadszintéren. — 3. Marhák a hadsereg számára. — 4. A győzelem örömére táncoló katona. — 5. Katonáink egy galicziai faluban. — 6. Orosz foglyok ebédet kapnak. — 7. Népfölkelő honvédek a Kárpátokban.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Jelfy Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

1. Pihenő. — 2. Ütegparancsnok. — 3. Szeretetadományok. — 4. Tiroli vadászok fedezéke a rajvonal mögött. — 5. Harcz után. — 6. Konyha-tábor: A jéggé fagyott húst baltával vágják széjjel. — 7. Tábori taraczk fogata.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

KINEK BŰNE A HÁBORÚ?

GRÓF ANDRÁSSY GYULA KÖNYVE.

Ifjabb gróf Andrássy Gyula serdülő korából egy érdekes apróságot közölt velünk egy főrangu hölgy, a ki a család legbensőbb baráti köréhez tartozott. A szülői háznál a gyermekek nem voltak száműzve a gyermekszobába — mint sok előkelőt játszó családban szokás — hanem megjelentek a szalonban akkor is, ha vendégek voltak jelen. S részt vehettek a társalgásban is. De ezzel a joggal a fiatal Gyula ritkán élt, rendesen szótlanul hallgatta a nagyok beszélgetését. Az atyja rá szokott volt néha szólani:

— Beszélj már te is valamit, Duczi!

A fiu komolykodó hangon felelt ilyenkor:

— Majd akkor beszélek, ha lesz mondani valóm.

Ehhez az ifjukori kijelentéshez hű maradt gróf Andrássy Gyula mind e mai napig. Ritkán nyilatkozik élőszóval és még ritkábban nyomtatott betű útján. Csak akkor, ha mondanivalója van. Sőt akkor sem mindig, mert minden irása bizonyítja, hogy nem mond el mindent, a mit el tudna mondani. Kétségtelen, hogy ennek nem az ő kényelemszeretete az oka, — a mint azt kritizálói szemére vetik. Hanem az, hogy kontempláló természet, a ki jobban szeret tünődni a jelenségek fölött, mint beszélni róluk. S részben talán az is, hogy elfoglalja ideje javát az olvasás — mert jobban szeret olvasni, mint irni. Politikai nyilatkozataiban tartózkodóvá teszi talán az ő sajátságos helyzete is. A magyarság nagy része rég idő óta úgy tekint reá, mint a külügyminiszteri tárcza jogos várományosára. Nem azért mert atyjának örököse és külügyi politikánk ma is az atyja által kijelölt nyomokon halad, hanem azért, mert megvannak benne — nagyobb mértékben mint másokban — az ahhoz megkivántató kvalitások. Ily helyzetben pedig a nyilatkozás esetleg azt a benyomást teheti, mintha programmot mondana s felkinálkoznék. Ennek még látszatát is kerülni akarja.

Koller utóda Szenes fölvétele.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA.

Pedig nagy kára irodalmunknak, hogy gyakrabban nem ir. Mint állambölcsész és mint iró egyformán az első sorban foglal helyet. Nagy munkája («A magyar állam fönnmaradásának és alkotmányos szabadságának okai») olyan mű, a melynek párja a világirodalomban sem sok akad. S ha egybevesszük úgy az iró ismereteinek bőségét, mint világos tiszta okfejtését, valamint irályának kifejezésteljes kompaktságát, úgy meg kell állapitanunk, hogy a német irodalomban sem jelent meg az ujabb időben államtudományi mű, mely ezt felülhaladja.

Hosszas hallgatás után megint van gróf Andrássy Gyulának mondanivalója, a mely a nyilvánosság elé kivánkozott. Egy elsőrangu aktuális kérdésről szóló munkát bocsátott közre e czim alatt: «Kinek bűne a háború?»

E munka nem annyira az állambölcsész, mint inkább a politikus műve. Sietünk kijelenteni, hogy ezzel nem a könyv tudományos értékét akarjuk devalválni. Ellenkezőleg e munkájában is nagyterjedelmü tudás és óriási olvasottság jellemezi elsősorban az irót. Ismeri a felvetett kérdések multját és történetét egész a részletekig, Megvizsgálja és megméri a tényeket a tudományos kutató finom műszereivel és nem használja a szinezést sem, melyet pedig gyakran engednek meg maguknak a politikusok. De mig az állambölcselő egyszerüen szétbonczolja és a valóságnak megfelelő hűséggel leirja a tárgyakat, addig a politikus hatást is akar elérni. Hatást elsősorban a saját kortársaira és azok elhatározására. Nyilvánvaló, hogy ez lebegett gróf Andrássy szemei előtt elsősorban műve megirásában. Hatni akart, ezért irt, még pedig gyorsan akart hatni, nehogy «post festa» jelenjék meg műve. Ezért néha sietett is az irással — és ez az egyetlen, a mit kifogásolunk.

Az eredmény, a melyre Andrássy e könyvében jut, ellenkezik a német hivatalos diplomaták és politikusok felfogásával. Ezek tudvalevőleg Angliát okolják elsősorban azért, hogy kiütött a háború, vagy legalább is azért, hogy ily irtóztató véráldozatokat követel. S Anglia elhatározására nézve az irigységben, elsősorban pedig a kenyéririgységben, tehát egy igen aljas szenvedélyben találják az indító okot. Ezért van, hogy a mai Németországban valósággal tombol az angolgyűlölet s az emberek azzal a mondással üdvözlik egymást — a mi már blasfémia — «Gott strafe England!»

Andrássy azt a következtetést vonja le a megvizsgált tényekből, hogy Anglia nem akarta a háborút, csak beleizgult. Évek során át megvolt a kölcsönös bizalmatlanság a két nép között, a mely mind ujabb rendszabályokat hozott létre mindkét oldalon; olyanokat, a melyek még inkább fokozták ezt a bizalmatlanságot. Idők folyamán annyi ballépést követtek el az angolok e fokozódó bizalmatlanság hatása alatt, hogy végül is le kellett vonni a konzekvenciát, a mint a nagy alkalom elérkezett.

Nyilvánvaló, hogy a német felfogást befolyásolja a gyűlölet. Úgylátszik azonban nekünk, hogy gróf Andrássy itéletét is elfogulttá teszi egy kissé az ő túlságos tisztelete az angol alkotmányos intézmények iránt.

De midőn a háború bűnét az oroszok terjeszkedési vágyára hárítja, abban tökéletesen egyet értünk vele.

Ebbeli nézetét következő szavakban foglalja össze:

«Oroszországban az ázsiai ambiciókat a balkáni ambicció váltotta fel.

Egyik irányban elállta a czárok útját Japán, a másikban megnyitotta Anglia németellenes politikája, a mely azt a váratlan alkalmat látszott nyujtani, hogy talán Anglia segítsége mellett fogja azt a czélt elérhetni, a melyet eddig Anglia vérével és pénzével akadályozott meg.

Oroszország balkáni akciójának alapjává Szerbiát tette és felkarolta a nagyszerb eszmét, az egyetlent, a mely a Balkánon még a felforgató politikája számára feltétlen rendelkezésére állott.

A mikor erre határozta el magát, bizonyságát adta annak, hogy el van készülve a velünk való háborúra, mert azt az eszmét tette magáévá, mely csak a mi bukásunk által valósulhatott meg.

A mi egyetlen czélunk az volt, hogy belső békénket biztositsuk és megszüntessük a határainkon belül folytatott aggressziót, Oroszországé, hogy azt fenntartsa. Ezért vált a háború szükségszerűvé.

A felelősséget érte elsősorban Oroszország, másodsorban szövetségesei viselik. Mi csak védtük magunkat, lelkiismeretünk ezért méltán tiszta és nyugodt.»

Úgyvan! A mi lelkiismeretünk tiszta és nyugodt!

Andrássy azonban nem azért irta művét, hogy ezt az igazságot — melyet amúgy is mindannyian tudunk: egyszerüen konstatálja. Nyilvánvaló, hogy milyen további czél lebegett szemei előtt. Látta, hogy a németek túlságos angolgyűlölete nagyban meg fogja nehezíteni — annak idején — a békekötést; ez irányban látta szükségesnek a mérséklést. Számíthatott és bizonnyal számít is reá, hogy az osztrák-magyar monarchiának vezető politikusai meghallják szavát, de talán tudomást vesznek róla túl a határainkon is.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Venizelosz. —

A Balkán-félsziget összes nemzetei között a görög az, a melynek természetét, faji tulajdonságainak tipikus összetételét a legkevésbbé ismerjük. A minek legközvetlenebb magyarázata az, hogy közös határaink nincsenek és a görög gazdasági élet leghasználtabb útjai: a tengeren nem mifelénk vezetnek. Görögök élnek Magyarországon, de régebben és a mi életünkbe sokkal erősebben belesimulva, semhogy az ő tulajdonságaikat, jellemüket, fölfogásukat a mai görög nemzet hiteles és biztos mutatójának tekinthetnők. A mi görögjeink legjobban érvényesült tulajdonságai igen értékesek. Nagyszerü üzleti szellem, erős és negylendületü vállalkozó kedv, kiválóan fejlett alkalmazkodó képesség és a kulturális élet szépségei iránt nem közönséges fogékonyság.

De, ismételjük, az érintkező felület hiánya magának az új görög nemzetnek hitelesebb megismerésére nekünk alkalmat nem adott és egész a legujabb időkig okot se az érdeklődésre. Kevésbbé voltunk róluk és állapotaikról tájékozódva nemcsak mint velük is szomszédos balkáni szomszédjainkról, de mint akár a távoli skandináv országokról is. A minek nyilván az a magyarázata, hogy ez országok kulturális termésének közvetítője nekünk is legerősebb szállítónk: a *németség*. A görög gazdasági- és kulturális produkczió pedig a maga számára más kapcsolatokat keresett. Ezért nem igen tudunk jóformán semmit erről a produkczióról és igen keveset magáról a görögségről. A nem is nagyon régi multban a sürü belpolitikai válság, folytonos kormányváltozás egy nyugtalan vérü faj látszatát adta a messziről nézőknek, a pár évtizeddel ezelőtt oly gyorsan és oly siralmasan lefolyt török-görög háború pedig azt, hogy az új Hellasz fiai nem a harczi dicsőség koszorújára teremtek. A mi azóta történt, ezekre az ismereteinkre is alaposan ráczáfolt. Görögország belső rendje már jó idő óta nagy stabilitást mutat; a két balkáni háborúban pedig a görög vezérek igen talentumos stratégáknak, a görög katonák kitünő harczosoknak bizonyultak.

*

Külső megjelenésében a magas, szikár és csontos Giorgiosz *Venizelosz* éppen az ellentéte az alacsony, köpczös, kövér *Pasics* Nikolájnak. És mégis e két nagy szerepre jutott államférfi pályája erőteljes hasonlóságokat mutat. Mind a kettő, mint a nemzeti ábrándok forradalmár apostola kezdette pályáját. Pasics összeesküvést szőtt az Obrenovicsok ellen, a kikben a minden szerbek fölszabadításának akadályát látta. Venizelosz, Kréta szülöttje a görög szigeten uralkodó török fenhatóság ellen lázította bátor és szakadatlan agitálással honfitársait. Pasicsnak is menekülnie kellett Szerbiából, Venizelosznak is Kréta szigetéről. Ez a kiállott *múlt* tette a viszonyok fordulata után Pasicsot is, Venizeloszt is vezető hatalommá országaikban. A nemzeti ábrándok csónakjából emelkedett a kormányzó hatalom hajójára mind a kettő és egyéni sikereik irányát tartották a követendőnek akkor is, a mikor már nemzeteik hajóit vezették. És a szerencse: most is velük volt. Nemcsak ők győztek, hanem az ügy is, a melyet képviseltek. Az ábrándok nagy részéből valóság lett. Előbb csak a karriér poharából, de most már a történelem kelyhéből ihatták a siker italát. Igen erős fejnek kell annak lennie, a mely ettől az italtól meg nem szédül és meg nem kótyagosodik. Hideg és nyugodt agynak. És most ezt a nedüt két nyugtalan és forró fej itta. Férfiak, a kiknek a vakmerőségét a siker hitelesitette maguk és az őket körülujongó tömeg előtt a legbiztosabb politikai bölcseségnek.

Nem volt nehéz, hogy a saját maguk fanatikusaivá legyenek, abszolut hatalomnak érezzék az erejüket és abszolut bölcseségnek a fölfogásukat. Az egyéniség ilyen irányu fejlődésének különösen Venizeloszra érvényesülhetett igen sok kisértő és megejtő föltétele. Óriási, érintetlen népszerüséggel került a hatalomra és a históriai diadalok után, minden látszat alapján nemzete korlátlan hatalmú vezérének vélhette magát. De érte más dicsőség is. A londoni béketárgyalások alkalmával Grey intésére az egész angol sajtó a balkán-szövetség vezető elméjének, diplomácziai lángésznek ünnepelte. Meggyőződés volt-e ez, vagy spekuláczió, meddő dolog lenne firtatni. De Venizelosznak bizonyára nem eshetett nehezére, hogy: őszinteségnek vegye. A karrier, a melyet megfutott, az eredmény, a mit elért, bizonyára elég anyagot adott neki arra, hogy a saját értékével szemben ne legyen kételkedő.

*

Bizonyos, hogy fiatal királyának vele szemben való energikus és döntő állásfoglalása, bár uralkodója nézeteit jól ismerhette, meglepte, sőt a meglepetésnél viharosabb indulatokat is megmozgatott a lelkében. Biztosan számított arra, hogy a döntés pillanatában az ifju uralkodó az új görög nagyság megteremtőjének nem is kivánságát, hanem elhatározását dezavuálni nem meri. De egy dologról Venizelosz megfeledkezett. Arról, hogy a históriai eredményt nem mint kész ajándékot nyujtotta át annak idején uralkodójának. A fiatal *Konstantin* király nemcsak élvezője lett, de részese, harczosa, vezére is volt a görög diadaloknak. Ő is *dolgozott bennük* és szolgált érettük. Teljes jogát érezte tehát a maga fölfogásának abban a pillanatban, mikor arról kellett dönteni: koczkára tegye-e Görögország már szerencsésen megvivott harczai biztos gyümölcsét új eshetőségekért vagy sem? Venizelosz volt oly merész, hogy akarta a koczkázatot. A király volt oly bátor, hogy nem engedte, a mit Venizelosz akart.

Bizonyos, hogy Venizelosznak *bismarcki* érzései lehettek, mikor ama nevezetes koronatanácsot keserü és lázongó lélekkel elhagyta. De hogy hirtelen bukása csakugyan egy bismarcki alkotás *megteljesítésében* akasztotta-e meg, erre csak a jövő fog megfelelni. A jelen válasza e kérdésre nem kedvező. Pasics megtette azt, a mit Venizelosz már csak akart. De Pasics, ha jó szerb hazafi, bizonyára jobban irigyli Venizeloszt a bukásáért, mint Venizelosz Pasicsot a sikeréért.

Szöllősi Zsigmond.

ÁGYÚÜTEG TÉLI LAKÁSOKKAL A GALICZIAI KÁRPÁTOKBAN. — Jelfy Gyula, a harctérre kiküldött munkatársunk fölvétele.

DUNAJECZI TÁJ.

TIROLI VADÁSZOK MUNICIÓS LOVAKKAL.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harctérre kiküldött munkatársunk felvételei.

ULÁNUSOK ÁTVONULÁSA EGY LENGYEL FALUN.

EGY TÁBORI TARACZK BEÁLLÍTÁSA.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harctérre kiküldött munkatársunk felvételei.

ABDUL LATIF EFFENDI, A KI A SZENT HÁBORÚT BUDAPESTEN KIHIRDETTE, A BOSNYÁK EZRED TISZTJEIVEL.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irta STRUG ANDRÁS.

Leo visszarántotta a kezét az ajtó kilincséről. Mint egy harapófogóval, úgy fogta mind a két kezét egy kezében, a másikkal pedig a köpenye alatt keresgélt. Rángatott valamit, egy gomb leesett, leoldotta a bombát az övéről és eleresztette a kezét. Kama a doboz után nyúlt, erősen megfogta és maga felé húzta.

Ebben a pillanatban hatalmas ökölcsapást kapott a kezére. A karja elzsibbadt, eleresztette a bombát. Leo beledugta felöltője zsebébe. Hallgatva hajtattak tovább.

Kama nem ismerte többé az utczákat. Zavaros gondolatok jártak a fejében. Egyszerre úgy volt, mintha mindent elfelejtett volna, a mi volt. Sem azt nem tudta önmagáról, hogy kicsoda, sem azt, hogy hol van. Csak arra emlékezett, hogy valaki erősen megütötte. Kicsoda? Miért? Bűnösnek érezte magát. Mit tettem? Úgy kérdezte ezt, mint a gyerek, a ki sír, mert azt álmodta, hogy megverték. Valami mint egy köd sűrűsödött körülötte, elsötétített mindent, lehetségessé tett mindent és egyúttal lehetetlenné. Közvetlenül maga mellett valami borzasztónak a közellétét érezte. Egy ember volt, a kitől félt, a kitől megrettent, mint a kutya, haragvó urától. A feje zúgott. És a helyek, a merre elhaladtak, egyre fantasztikusabbaknak tüntek előtte. Megmérhetetlen világok nyiltak, hol a fény tengerei, hol a sötétség tengerei.

Végre magához tért.

— Oh Istenem, Istenem! Mi fog velem történni! — sóhajtotta s nem vette észre, hogy ezt hangosan mondja.

— Egy hétig pihenni fog, ki fogja magát sírni, ki fogja magát aludni, ki fogja magát pörölni és nyolcz nap mulva, szerdán, déli tizenkettőkor a szokott helyen találkozni fogunk. Tovább gondolkodunk. A dolognak sikerülni kell. Valami pokoli csínyt fogunk kieszelni. Ennek a gazembernek ki kell kocsikáznia. Kényszeríteni fogom rá. Ki fogom füstölni a kastélyából. Sőt mi több, oda kell jönnie, a hol én fogok rá várni...

— És én.

— Maga?... Kama elvtársnő, maga segíteni fog nekünk, együtt fogjuk a dolgot megbeszélni, de az utolsó döntő pillanatban maga nem lesz ott.

— De igen!

— Nem. Maga az imént mondott néhány szót, a melyet én megjegyeztem.

— Nem kell az ilyenekkel törődni. Talán bolondság volt...

— Nem. Az igazság volt. Vannak emberek, a kik egyszerre égnek el és maga is ilyennek látszik. Maga már mondta nekem, de én nem hiszek szóbeszédnek, csak azt hiszem, a mi van. Most azonban tudom. Maga elveszett leány. Szépen akar meghalni. Nem képes az utolsó pillanatig élni. Túlságos korán hal meg, elvtársnő. Úgy járt-kelt ezen a bazáron, mint az elizéumi mezőkön, mintha már a túlvilágon volna. Maga nem képes arra, hogy az utolsó pillanatig intenzive éljen és lelkének minden erejét készenlétben tartsa. Az igazi harczos azonban teljes öntudatban él az utolsó pillanatig, a míg a bomba szét nem tépi. És ha megfogják és elvezetik... Mit tett volna, kedves Kama, ha a spiczlik ezen a vásáron rajtaütnek? Mondja...

— Kivágtak volna. Hiszen többen is voltak ott a mieink közül, a mit persze magának szintén nem méltóztatott nekem megmondani.

— Téved. Nem volt ott rajtunk kivül senki. De nem erről van szó. Én nem vágtam volna ki magát. Mi lett volna akkor?

— Elejtettem volna a bombát és elpusztultam volna a spiczlikkel együtt. Most hát tudja már...

— Igen és néhány tuczat ártatlan ember szintén. Csodás dolog! Harcz életre-halálra egy farsangi társasággal! Hiszen arra valók vagyunk! Ugyancsak megállotta a próbát! Most maga bizonyította be, hogy bizonyos feladatokra nem alkalmas. Ez elég.

— Nem igaz, nem igaz. Egész máskép cselekedtem volna. Irónikusan mondtam...

— Meglehet. De én nem ahhoz tartom magamat, hogy maga mit és hogyan beszél. Én tudom, hogy bizonyosan így tett volna és nem máskép. Ezt pedig csak most tudom.

— Ez önfejüség. Ezt úgy hívják, hogy másvalaki lelkének a kikémlelése. Ez csúnya dolog.

— Annál jobb. Épen ez a kikémlelés az én kötelességem. Én vagyok a forradalom spiczlije és hóhéra.

— Hát akkor kémkedjék az ellenségnél. A saját embereivel nem szabad rosszul bánnia.

— Tudom, mi szabad.

— Belopózik a lelkembe.

— Csizmástul. Úgy-e, így mondják? Én nem vagyok illedelmes. Nem vagyok kellemes. Annál sokkal jobban tisztelem az embereket...

Leo elhallgatott. Az eső verte az ablakokat. A Sándor-téren ügető huszárok csapata vette őket körül. Néhány perczig a lovasok felhőjével beborítva haladtak. Mikor már messzire jutottak tőlük, a sötét fasorban Leo hirtelen sajátságosan felnevetett.

— Mert én tisztelem az embert. És magát is. Azért beszélek úgy, a hogy gondolkodom és a hogy szükséges. Leo, mondják maguk, egy darab fa. Leo gép. Ah, elvtársnő.

Kama csodálkozva hallgatta. Sohasem beszélt még Leo így. A hangja el volt változva, remegett és elcsuklott a megindulástól. Kama érezte a könnyeket a szemében. Felismerte a roppant terhet, melyet az a hideg, érzéstelen ember, a ki nyugodtan és pedánsan küldte a halálba az embereket, a lelkén visel. Ennek a csodálkozásnak a hatása alatt magához tért, elfelejtette egész boldogtalanságát. És a mint Leo tovább beszélt, Kama azt hitte, álmodik. Ez a megindultsággal tele hang! Ez a szíves közvetlenség! Leo ez? Leo...

— Jelen volt akkor, mikor Mihályt kiküldtük? Egyenesen a túlvilágra küldtük. Bizonyos volt, hogy nem fog onnan elevenen visszakerülni. Maga szép kedvességével úgy búcsúzott el tőle, mint egy nőtestvér, mint egy szerető. Én kellemetlenségeket szereztem neki és kicsinyeskedésekkel, ostoba tréfákkal szennyeztem be az utolsó perczeit. Mikor elment, hevesen becsapta az ajtót és ezt mormogta: «Barom!» Hallotta ezt a szót?

— Hallottam.

— És ugyanazt gondolta. Maga csak egyre gondolt: hogy egy kedves, nekünk drága ember a halálba megy. Én azonban, — én arra gondoltam, hogy ez az ember ne pusztuljon el hasztalanul. Váltig csak arra gondoltam, hogy sikerüljön a dolga. Maga ellágyította, elbűvölte Mihályt. Ez pedig nagyon veszedelmes. Én láttam, mi megy végbe benne. Ki kellett józanítani, felrázni, mindkét lábával a földre állítani; kicsiségekkel elfoglalni, gondolatainak folyamát megszakítani, melyek a földet már elhagyták.

A SZENT HÁBORÚ KIHIRDETÉSE BUDAPESTEN A MOHAMEDÁN KATONÁK KÖZT. — Áldor Dezső fényképei.

VASUTI VONAL VÉDELME.

ELŐÖRS FIGYELŐ KUTYÁVAL.

LENGYEL LEGIONISTÁK A HARCZTÉREN.

Végül fel kellett bosszantani, hogy káromkodjék és haragudjon. Hogy mint valami közönséges, mindennapi dolgot tegye, hogy mind jobban elfelejtse, hogy nemsokára meg kell halnia. Mindezt a legköznapibb dolgokkal kellett fölkeverni, az élet prózájával, a sárral, a szeméttel,... hogy elcsodálkozzék, hogy lehet egy ember az utolsó pillanatban, mialatt egy másikat a halálba küld és maga itt marad, ilyen czinikus hülye. És ő mélyen megsértődve ment el. Megsértődve... Nem tudom, kifejezi-e ez a szó azt, a mit ő akkor érzett. Nekem azonban el kell viselnem. A szerepemben kell maradnom... ámbár tudom... mert én biztosan tudom, hogy nem fogok Mihálylyal valahol a csillagok közt találkozni, hogy megmondhassam neki, mi volt ez... Ti így beszéltek egymás között: Leónak nincsenek idegei. Leónak nincs szíve. Leo nem tud szeretni. Csak afféle masiniszta, a ki felhúz minket, mint az automatákat. Sohasem látja bennünk az embert.

Kama hallgatott. Mert csakugyan ezekkel a kifejezésekkel szoktak Leóról beszélni.

— Igen, ha olyan volnék! Olyan erős! Ilyen emberek azonban nincsenek köztünk. A mi korunkban, a mi pokoli megsemmisítő harczunkban szükséges, hogy a harczos ne gondoljon másra, mint arra, a mit a munka kiván tőle. «A munka», — a hogy mi a mi nyelvünkön nevezzük. Mi — mi csak eszközök vagyunk, bombák vetésére való gépek. Kémek, a kik orvul támadják meg az ellenséget. Az éjszaka lovagjai... Így mondják nálunk. És valóban, minden szép, romantikus a mi harczunkban? Vajjon a kötél, a melyet nem fogunk elkerülni vagy a kényszermunka mindent meg fog engesztelni, mindent el fog törölni? Nincsenek-e rettentő, visszás kényszerűségek, a melyek elől a normális, tisztességes ember visszariad? Nekünk azonban nem szabad irtóznunk tőlük. Néha csak egy nagyon különleges, talán nem egészen kifogástalan ember bírja. Nekünk pedig el kell őt tűrnünk magunk között, ki kell használnunk, ha csak el nem árul minket, mikor a kötél a nyaka köré kerül vagy a míg golyót nem lőnek a fejébe... Mit tudsz te? Mit ismersz te, leány?

A kocsi lassan görgött tovább. Azt se tudták, hova mennek, mintha idegen országban járnának. Kamát hirtelen mintha valami ismeretlen vette volna körül. Mintha csak most ismerte volna fel, hogy mit tett és mit mert. Olyan dolgok, melyeket különben napról-napra közömbösekül fogadott el, hirtelen legbensőbb igazságukban tüntek fel. Meglepő volt. Tudta ugyan, hogy a halálba indult, de csak most ismerte fel, hogy mit tesz az, a halálba menni, mit tesz az, ölni. Nem egy baljóslatú, véres ügyben vett részt. Bombákat s fegyvereket hordott ide s oda, kutató szolgálatokat végzett, irányította az orgyilkos-lovagokat kiszemelt áldozataikra. És még sohasem jutott az eszébe, hogy irtózást érezzen, visszariadjon, vagy hogy csak kételkedjék is. Most azonban, a midőn hallotta, hogy beszél ez a törhetetlen és emberi érzéseknek állítólag hozzáférhetetlen ember, megborzadt, mintha álomból ébredt volna fel, úgy érezte, mintha valami hideg csúszó-mászó féreg kígyózta volna körül. Sötéten, borzasztóan, mint a fekete árnyak egy vörös tűzvész hátterén tüntek fel előtte a küzdő társak ismert és kedves alakjai: az éjjel sötétjében, egy tűzvész távoli fénye mellett mozog egy csomó fekete alak. A földre vannak hajolva, a földön csúsznak és mintha átlopóznának az éjszakán. Ő maga is köztük van! A halvány halál megy előttük és kitárja csontos karjait: egyik kezével rámutat valamire, a másikkal egyenletes, lassú, mozdulatokat tesz és mindannyiszor holtan bukik el a sötét emberi alakok egyike. Fölöttük fenyegetően, settenkedve áll a csönd. A lélek szörnyű közelségben egy dörgő hangot sejt... A félelem borzongásával fordult el Kama az irtóztató viziótól. És Leó tovább beszélt:

— Igen, a léleknek túl-szoros ez. Az eszközeink nyomorúságosak, — és ép oly nyomorúságos a czélunk. Annyi erőfeszítés, fáradalom, veszedelem, — miért? Azt mondják, a jövőért. Hisznek az eljövendő nagy háborúban... De most? Mi történik velünk, a kik ebben a munkában időközben tönkremegyünk? A mi számunkra legfőbb czélul ő excellencziája marad, a hitvány hivatalnok. Nekünk nem jut más, mint ennek a rendőrhóhérnak a megsemmisítése. Ebben merül ki az egész munkánk. Ezért adjuk oda a fejünket. Maradj ilyenkép lovag, a dicsőség aureolájával homlokod körül! Hordj a szivedben örvendő, férfias lelkesedést!... Komor a mi harczunk. Borzasztó vesződség ez a mi véres munkánk. És a halálunk? A lovag a csatatéren hal meg, ágyúk dörögnek, lovak dobognak — a míg a vérében fetreng, látja a harczoló tömegek hatalmas képét és ezzel a képpel lelkében lép ki a világból... De mi? Megvernek minket a rendőrkerület piszkos őrszobájában. A leghitványabb spiczli beleköp az arczunkba. Aztán pedig... meg fognak kisérteni, hizlalni fogják benned az ordináréságot, meg fognak tenni mindent, hogy megutáld önmagadat... Azt mondják, a provokatőr — hát provokatőr, aljas kutya. Oh, ez nem úgy van... Nem egy azok közül, a kik árulók lettek, moczczanás nélkül esett volna el mint lovag a szép, nyilt harczban. Nálunk azonban nehéz. Nálunk komor az ügy. Boldog, a ki vak és nem látja. Igen, az ifjuság... De a fiatal lélek elég egy tettben, az első próbában. A mi pokoli viszonyainkban elhervadnak a lelkek, mint a virág. Megszöknek, megőrlődnek, tönkre mennek. Megmarad, a ki kemény, kiméletlen, tudatos. És ez a kemény, kitartó ember különféle lehet. Sötét, nem látja a világot, elébe néz a halálának. Az ilyennek meg kell bocsátani, meg kell őt érteni, — mert látod, leány, ezen a szörnyemberen nyugszik egész munkánk. Ilyen vagyok én. Ilyenek vannak még néhányan, a kiket nem ismersz: mi ezt az egész terhet magunkra vettük. Mi mindent kibírunk és ki fogunk tartani mindvégig. Abban, a mi reánk vár, nincs semmi, a mi meglephetne minket. Semmi vereség, semmi bántódás, semmi — és ha még oly borzalmas volna is. Nem álmodunk sem szépségről, sem dicsőségről, mi se és még sokan, sokan közöttünk. Mert mi tudjuk, hogy nálunk nincs helye annak, a mit szépnek neveznek. Mély ez a mi igazságunk és hosszú időre el van rejtve — az igazság ügyünkről, szenvedésünkről, arról a mindennel való leszámolásról, a mit minden élő ember megkimél magában. A mit véd és mindvégig alkalmaz és a mit soha és senkinek nem áldoz fel. Mi azonban feláldozzuk... Könnyű az életet feláldozni, de nehéz a lelket...

Kama szemét mereven Leóra függesztve hallgatott. Nem tudta szemét elfordítani róla. Ha a kocsi sötétebb tájakon ment keresztül, Leó láthatatlanná vált: a hangja olyankor, mintha valami mély ködből, egy sötét üregből jött volna. Ez megrettentette Kamát, mert ilyenkor úgy érezte, mintha valami megfoghatatlan helyen volna, valami érthetetlen világban, mintha egy kisérteties, emberfölötti, embertelen lény hangja hatolna hozzá.

A nap benyomásai nagyon is hevesek voltak. Kama minden pillanatban elvesztette magát és ismét magához tért, elaludt, mintha messzire elvitték volna és mintegy álomból felébredve visszatért. Időnkint egy villámszerű rövid gondolat repült keresztül a fején és ismét eltünt. De ez a pillanat aztán olyan kápráztató volt hogy semmit sem értett abból, a mit Leó mondott neki. Aztán úgy tünt fel neki, hogy ez a pillanat — ez a *most* — olyasvalami, a mi a túlvilágról van ideántva.

Minden úgy történt már, a hogy kellett. Az ő összeroncsolt teste nincs többé. A lélek már elhagyta ezt a földet, mérhetetlen magasságban

EGY SÚLYOSAN MEGSEBESÜLT OROSZ KATONA A NADWORNAI CSATATÉREN.

lebeg a csillagok között. És most el van tévedve valahol a ködben, egy titokzatos országnak egy keskeny utczájában, amaz országében, a mely mindenkire születésétől fogva vár és a melyben a józan emberek a világon nem hisznek. Oh örökkévalóság! Oh, halhatatlanság!

Azt jelenti-e ez, hogy neki most már örökre ebben a sötét zúgban kell bezárva maradnia, leirhatatlan félelemben valami nyomasztó rejtélytől?...

Nagyon is erősek voltak e nap benyomásai. És ha az a csúf pillanat csak egy negyed másodperczig tartott volna még, akkor elszakadt volna az a vékony hajszál, a melyen Kama feje fölött az őrület szétzúzó súlya függött. Igazság és csalódás összekeveredtek volna és egy rémekkel tele szakadék nyílt volna meg előtte. Még egy pillanat és körülötte csak úgy hemzsegtek volna a varázslatok és csodák, az ajkai értelmetlenül mozogtak volna az erőlködéstől, hogy megfogják és kimondják a kimondhatatlant, a minek nincs sem formája, sem léte.

Fény tört be a kocsi belsejébe és megint láthatóvá tette Leó arczát. A valóság visszatért és vele az emlékezés az elmúlt napra. De Kama rettentően ki volt merülve. Fájt neki az odahallgatás, a gondolkozás.

— Mit tesz ez? — folytatta Leó. — Utánunk új idők fognak jönni. Ezt várjuk. El fog jönni a nagy harcz és a győzelem. Kivánok nekik minden jót, ezeknek a holnapi nemzedékeknek! Nagy események, nagy tettek el fogják tüntetni a mi nevetséges harczainkat. Nagy nevek fognak fölmerülni és a sánta kutya sem fog emlékezni azoknak a névteleneknek az első, második, harmadik százáról, a kik az életüket áldozták fel — és többet az életüknél. A mi dicsőségünk!... A mi harczunk, a mi munkánk dicsősége! Ki fog minket kérdezni? Ki fogja kínszenvedéseinket megjutalmazni? Melyik psychologus fogja igazságunkat kiásni? Melyik költő fogja szépségünket felfedezni? — Ezért mindenki menjen tőlünk, mindenki, a ki dicsőségről álmodik. Magányos és jutalmazatlan a mi hősiességünk. A ki ilyen sorsot el bir viselni, az való közénk. A ki tudatosan viseli, az fog a végéig kitartani. Ilyen emberekre van a mi időnkben szükség. Hány ilyen van?

Nevetett és hideg borzalom hatott Kamának lelke legmélyéig. Azt hitte, észrevesz valamit, kitalál valamit. Egy újabb függöny tárult ki előtte. Oda akart Leónak kiáltani, hogy hagyja abba. Félt valamitől. El akarta felejteni, a mit hallott.

És hirtelen felfedezett magában valamit, a mi olyan volt, mint egy láng csillogása. Az élniakarás ismét forrón megragadta. Valami büszkeségféle emelkedett fel benne és ő felismerte, hogy más emberré lett. Hogy jobbá-e, vagy rosszabbá, azt nem tudta.

De megint erőt érzett magában. A dráma, melyet azon a napon átélt és a mely még az előbb mintha örökre, egész életére megtörte volna, most mint valami jelentéktelen esemény tünt fel előtte. Ismét élni akart. És arra, a mi rá várt, örömmel gondolt, bármi legyen is az.

— Te vagy a költészet! Benned megvan az ifjúság lendülete. Mészárszék, gyilkos-barlang volna az egész munkánk, ha nem volnának olyanok, mint te, leány... Láthatod most, mire valók nekünk a nők? Nemcsak hogy mert könnyebben boldogulnak, mert a spiczlik kevésbbé figyelnek rájuk. Kimélnénk titeket, a legszebbet keresnénk ki nektek... Kevés van ebből a mi életünkben! Minek is jöttél közénk? A hóhérok közé! Nem volna neked jobb, az embereket a gyűléseken lelkesíteni, szivedet megosztani a tömegekkel, a melyek annyira epednek egy kis szivességért, a miből ez az egész párt oly keveset nyújt nekik...

Kama felháborodva szakította félbe.

— Elég! Mindent tudok! Önnek nincs joga engem elűzni! Önnek nincs joga engem sajnálni.

— Meg akarsz halni?

— Élni akarok és halni akarok.

— Jó. Megigérem neked: meg fogsz halni. De haszonnal kell elpusztulnod. Végre kell valamit hajtanod. Meg kell ezt a halált érdemelned, hogy igazi tett maradjon utánad. A tett... Persze csak kicsi porszem, tudd meg azt is! De milliárd ilyen porszemből alakul a történelem porfelhője! Ma megtetted első lépésedet, Kama, ez volt a keresztelőd. Nehéz dolgok várnak rád. Engedelmeskedni fogsz nekem?

— Fogok.

Mindig engedelmeskedett. De most eladta magát neki egész lelkével. Mostantól fogva odavezethette, a hova akarta. Úgy érezte ezt, mint valami lánczot a nyakán és örömmel érezte. Büszke volt alázatosságára. És megint változás ment benne végig. Jobbra változás volt-e vagy rosszabbra? Érezte, hogy híven akar szolgálni, mint egy kutya. A meddig lehetséges. És hogy kész itt rögtön meghalni, ha szükséges, ha Leó úgy parancsolja. Akadt valaki, a ki helyette gondolkodik, helyette határoz. Végre biztosnak érezte magát, nyugodtnak érezte magát.

— Egy szót sem minderről, Kama senkinek! Hogy miért mondtam meg? Részint szükségét éreztem, hogy könnyítsek magamon, a mi persze bűn és pedig nem kicsiny. Leginkább azonban támogatni akartalak ebben a gonosz órában és elő akartalak késziteni további dolgokra. És azt is akartam, hogy higyjél nekem. Hiszen szeretni nem lehet engem, de bízzál bennem!

— Nem tudom, mit jelent az, szeretni vagy nem szeretni. A maga egy szavára megteszek mindent.

— Nem kell túlozni, elvtársnő! És most, hogy visszatérjünk a praktikus dolgokra, — Leó hangja józan és éles lett, mint rendesen — valamire kell hogy figyelmeztesselek teljes komolysággal és szigorúsággal; te itt az imént birkóztál velem és ki akartál szállni. Ez hiba. De te ezt olyankor tetted, mikor a bomba a kezemben volt. Lásd, az ember megbolondulhat, ostobaságokat beszélhet és elvesztheti a fejét, de soha semmiféle körülmények közt nincs megengedve, hogy valaha is elfelejtse, hogy egy bomba csak egyszer robban. Én rád ütöttem és bocsánatot kerek érte. Fájt?

— Még most is fáj, de jól van így. Megérdemeltem.

*

A kocsi megállt. A hágcsóján a kocsis lett látható, csurgott róla az esővíz. Sok-gombos czilinderje csillogott a nedvességtől. Egyik kezében a gyeplőt tartotta, a másikkal levette a kalapját:

— Megmondanák végre az uraságok, hova az ördögbe kell hajtanom? Mert ha ez még soká így tart, egyenesen a rendőrségre viszlek.

— De hiszen ez Kamill! — kiáltott Kama elcsodálkozva.

— Igenis, méltóságos asszonyom! De én nem vagyok sem bérkocsis, sem más efféle, hanem diák. Kérem tehát legyenek rám egy kis tekintettel. Úgy át vagyok ázva, mint egy kutya. És ezek az átkozott lovak úgy ragadnak, hogy a kezem már meg van gémberedve.

— Jól van, jól. Hajts egyenesen a Theodora-utczába. Aztán bekötjük a lovakat és elmegyünk vacsorázni.

— Nos, kedves Kama, nem sikerült? Majd sikerül még! Egy darabig élünk még. Azért ne búsoljon, méltóságos asszonyom.

— Maga jó fiú, Kamill. Köszönöm.

— Mit köszön?

— A hajtást, a várakozást az esőben...

Kama teljes szivéből köszönte meg neki, mert a fiúból valami eleven, barátságos, mindennapi mosolygott rá. **(Folytatása következik.)**

A HÁBORÚ NAPJAI.

Márczius 11. Az Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicziában Gorlicze mellett és attól délre elfoglalt terepszakaszokat és magaslati vonalakat biztosan tartjuk, az ellenség minden kisérlete meghódításukra meghiusul. A Kárpátokban az újabb nagy havazás akadályozza a harczi tevékenységet, de azért egyes részeken a harcz folyik. Egy magaslati állás elfoglalása alkalmából a több századnyi ellenséget visszavetettük, 2 tisztet és 350 főnyi legénységet elfogtunk, az ellenség egyes éjszakai támadásait visszavertük. Nadvornától északra a a visszavetett ellenség üldözése közben további 280 embert fogtunk el. A németek Novemiasztónál ismét 1660 oroszt fogtak el, Prasznysztól északra és északnyugatra előhaladtak, Osztrolenkától nyugatra győztesek maradtak, s 900 foglyot ejtettek; Augusztovtól délre az oroszok áttörési kisérletei az ebben résztvett csapatok megsemmisítésével végződtek. A nyugati harcztéren Neuve Chapellenél az angolok egyes helyeken támadásokkal behatoltak a faluba, Givenchynél visszaverték egy támadásukat. A Champagneban véresen visszaverték a francziák egy támadását a tőlük két nap előtt elvett erdősarok ellen. A Vogézekben a németek a Reichsackerkopf elleni harczot ismét megkezdték.

Márczius 12. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicziában csapataink helyzete az újonnan elfoglalt állásokban még jobban megszilárdult. A Pilica mentén Inovlodznál tüzérségünk elnémított hat ellenséges üteget. A Kárpátokban a Cisna-baligrodi út mentén elkeseredett harczok után elfoglaltunk egy helységet és a szomszédos magaslatokat sűrű hóförgetegben megtisztítottuk az ellenségtől. A németek támadása Prasznysztól északra és északnyugatra előbbrejutott, 3200-nál több foglyot ejtettek. Osztrolenkától északnyugatra is 220 fogoly került kezükbe. Az augusztovi erdőtől északra megverték az oroszokat, csak gyors elvonulásuk mentette meg őket a teljes vereségtől, 4000-nél több fogoly, köztük 2 ezredparancsnok, 3 ágyú és 10 gépfegyver a zsákmány. Az oroszok Augusztov vidékéről is visszavonulnak Grodnó felé.

Márczius 13. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicziában nincs változás, egyes orosz osztagok támadásait mindenütt visszavertük. A Kárpátokban a cisna-baligrodi műút mentén folynak a harczok. Egy magaslat több napi harcz után birtokunkba került, 1200 fogolylyal. Az ellenség ellentámadásait súlyos veszteségei mellett visszavertük. A németek elől az oroszok Augusztov vidékéről

s ettől északkeletre a Bobr-folyó mögé és a Grodnó ágyúinak védelme alá menekültek. Az Orzycz mentén, Prasznysztól északkeletre egy orosz támadást visszavertek. A nyugati harcztéren Yperntől délre a németek visszavertek egy angol támadást, a Neuve-Chapelle visszafoglalására irányuló támadást angol túlerő miatt nem hajtották végre. Három angol repülőt lelőttek. A Champagneban a francziák részleges támadásait visszaverték, 200 foglyot ejtettek.

Márczius 14. A Nida alsó folyásánál és Gorlicze mellett az ellenség előretöréseit visszavertük. Az oroszok a Kárpátok több szakaszában ismét hevesen támadtak, a lupkovi nyereg és az uzsoki szoros közt, az Opor-völgyében és Vyszkov mellett. Nagyszámú sebesültön kivül 400-nál több oroszt fogtunk el. A Dnyesztertől délre is harczok fejlődtek. Az ellenség jelentékeny erejü gyalogsági támadása leghatásosabb tüzelésünk folytán megakadt, majd teljesen összeomlott. Innen keletre gyalog előnyomuló orosz lovasságot visszavetettünk. A németek helyzete keleti harczterükön változatlan. A nyugati harcztéren ellenséges hajók eredménytelenül tüzeltek a német állásokra. Neuve Chapellenél tüzérségi harcz volt. Champagneban Souaintől keletre és Le Mesniltől északra a francziák valamennyi részleges támadása összeomlott. A Vogézekben a harczok ismét megindultak.

Márczius 15. A kárpáti harczvonal nyugati szakaszán nyugodtabban telt le a nap. Az uzsoki szorostól északra komolyabb harczok voltak. Nagyobb orosz erők támadtak s állásaink közelébe hatoltak. Egy ideig tartották magukat, de egy meglepő ellentámadással az egész harczvonalon visszavetettük őket, 4 tisztet és 500 főnyi legénységet elfogtunk. Az Opor-völgyében is elkeseredett harcz volt. Az ellenség Stryj felől újabb erősítéseket vont magához s pár nap óta ismételten nagy erőkkel támadott, kisérletei azonban a szorosok magaslatainak elfoglalására legsúlyosabb veszteségei mellett kudarczot vallottak. A márczius 14-iki támadás, mely tüzünkben ismét tökéletesen összeomlott, aligha lesz többé megújítható. Körülbelül 1000 oroszt elfogtunk. A Dnyesztertől délre folyik a harcz, csapataink egy ellentámadása tért nyert, az oroszokat több helyütt visszaszorítottuk. A németek foglyainak száma az augusztovi erdőtől északra folyó harczokból 5400-ra emelkedett. Prasznysztól északra és északkeletre nagy erejü orosz támadások meghiusultak. A nyugati harcztéren két ellenséges ágyúnaszád eredménytelenül bombázta Westend fürdőt. Yperntől délre az angolok által megszállt egy magaslat elleni német támadás előbbrehaladt. A Champagneban Le Mesniltől északra a franczia támadásokat visszaverték. A Dardanellák Szedil-Bahr és Kum-Kaleh erődítményeit ismét bombázták márczius 14-én és 15-én, török jelentések szerint sikertelenül.

Márczius 16. Lengyelországban Sulejnotól keletre és Lopusznó mellett visszautasítottunk egy erősebb orosz gyalogsági támadást. Gorlicze vidékén is meghiusult több orosz éjjeli támadás, miközben tüzérségünk az ellenséget egészen közelből oldalba fogta és súlyos veszteségeket okozott neki. A Kárpátokban többnyire csak ágyúharcz volt, az uzsoki szorostól északra aránylag nyugalom van. Az oroszok a márczius 14-iki harczokban súlyos veszteségeket szenvedtek. Két zászlóaljuk megsemmisült, 11 tisztet és 650 főnyi legénységet elfogtunk, 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. Viszkovtól északnyugatra is elfoglaltunk egy magaslatot, 380 oroszt elfogtunk s az állást megtartottuk ellentámadásokkal szemben. A Dnyesztertől délre tart a csata. Az Ottyniától keletre fekvő magaslatokon Kolomea irányában megkisérelt orosz áttörést nagy veszteség közt meghiusítottuk. Újabb erősítések érkezése után márczius 15-én az ellenség ismét előrenyomult a magaslatokon, délután háromszor támadták meg ottani erőinket és nagy veszteségeket szenvedtek. Minden támadást véresen visszavertünk. A németek Prasznysztól északkeletre mindenütt visszaverték az oroszok támadásait. Jednorosekért különösen elkeseredett harcz volt, itt 2000 oroszt elfogtak. A nyugati harcztéren az angolok St. Eloi melletti állása a németek kezében van. Arrastól északnyugatra, a Loretto-magaslat déli lejtőjén egy kiszögellő hegycsúcsért folyik a harcz. A Champagneban több franczia támadás összeomlott. Beau-Sejourtól északra több franczia árkot elfoglaltak. Az Argonneokban folynak az ütközetek.

Márczius 17. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicziában márczius 16-án is visszautasítottunk elszigetelt ellenséges támadásokat. A kárpáti arczvonalon nem történt lényeges esemény. Vyszkov tájékán ellenséges osztagok az éjszaka folyamán ismételt előretörésekkel megkisérelték, hogy a csapataink által elfoglalt állásokat visszafoglalják. Ezek a támadások mindenütt meghiusultak. A Dnyesztertől délre helyenként harczolnak, a helyzet nem változott. Csernovicztól keletre ellenséges gyalogságnak előretörése a Pruth déli partjára tüzelésünkben csakhamar megtört. A németek visszaverték az oroszok Tauroggenre és Laugsorgenre irányuló gyönge előretöréseit, valamint a Szkva és az Orzycz közti áttörési kisérleteiket. A nyugati harcztéren Arrastól északnyugatra a Loretto-hegy lejtőjén a németek javára dőlt el a harcz, a Champagneban Perthestől nyugatra és Le Mesniltől északra a francziák többször sikertelenül támadtak. Utóbbi helyen új erőkkel léptek fel s a harcz még folyik, úgyszintén az Argonneokban.

A «Jó Pajtás» *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja márczius 21-iki számába *Lévay* József két szép verset irt, *Szemere* György elbeszélést, *Sebők* Zsigmond folytatja *Dörmögő Dömötör* máramarosi hadi kalandjainak elbeszélését, *Berényi* Lászlóné háborús mesét irt, *Faragó* Géza ellenségeink képsorozatában most az angolt rajzolta le kedves tréfás képben, melyhez *Benedek* Elek irt verset, *Zsiga bácsi* mulatságos mókát irt, *Rákosi* Viktor folytatja regényét. A rejtvények és szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *«Jó Pajtás»*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utcza 4.)

HALÁLOZÁSOK.

A harcztereken hősi halált haltak: Kövesi Ferencz honvédhuszárfőhadnagy, a szegedi 3. huszárezredben, a wadowiczei kórházban, az ápolására siető felesége, Pozsgay Irén karjai között 26 éves korában meghalt. — Lányi János dr., a fővárosi II. kerületi felső kereskedelmi iskola tanára, kit vitézségeért főhadnaggyá léptettek elő, a lutowiszkai harczban. — Ifjabb Lieb Imre eperjesi segédjegyző, a 9. honvédgyalogezred tartalékos hadnagya az északi harcztéren. — Legenyei Soltész Tamás dr., a kassai 34. gyalogezred tartalékos zászlósa 26 éves korában, Jablonik mellett. — Csapó Horváth István dr., az Ügyvédjelöltek Országos Egyesületének volt tagja, ügyvédjelölt, a 44. gyalogezred zászlósa, az oroszokkal való harczban, Galicziában. — Sági József hadapród, a ki a háború kitörése óta egy gyalogezredben harczolt,

Saját érdekében
tegyen egy kisérletet az uj szab. amerikai impregnált
FÉMTISZTITÓ KENDŐVEL.
Előnyei: Bárminő fémtárgy gyors és egyszerű kezelésben hónapokig tartó **tükörfényt nyer.** Minden eddigi tüzveszélyes folyékony fémtisztitót fölülmul. Sohasem szárad ki, nem koptat, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. Ára **25** fill., **50** fill., és **1** kor. **Mindenütt kapható. — Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.**
FŐRAKTÁR: FORSTNER JÓZSEF GYÁROSNÁL BUDAPEST, IV. KER., REÁLTANODA-UTCZA 4. SZ.

MARGIT-CRÉME
a főrangu hölgyek kedvencz szépitő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállitásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémet utánozzák és hamisitják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készitményért vállal a készitő mindennemű felelősséget. A Margit-créme ártalmatlan, zsirtalan vegytiszta készitmény, amely a külföldön nagy feltünést keltett. Ára 1 K.
Margit-szappan 70 fillér — Margit-pouder 1 K 20 f.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógytárban, illatszer- és drogua-üzletben

Lohr Mária (KRONFUSZ)
A főváros első és legrégibb csipketisztitó, vegytisztitó és kelmefestő gyári intézete.
Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85. Telefon: József 2—37.
Fiókok: II. ker., Fő-utcza 27. sz. IV. ker., Eskü-út 6. sz. IV., Kecskeméti-utcza 14. V., Harminczad-utcza 4. sz. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. sz. VIII. ker., József-körút 2.

FISCHER és Tsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek
Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és Fischer L. örökösei.
NAGYENYED

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár
XLIII. rendes közgyülését
1915 márczius 27-én délután 4 órakor az intézet helyiségében, (IV., Deák Ferencz-utcza 7. sz. I. em.) tartja meg.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárószámadások előterjesztése a felügyelőbizottság jelentésével.
3. Fölmentvény az igazgatóság és felügyelőbizottság részére.
4. Mérleg megállapitása, nyeremény felosztása és kifizetése iránti határozathozatal.
5. Három igazgatósági tag választása.
6. A felügyelő-bizottság választása.
7. A választmány választása.

Azok a t. részvényesek, kik ezen közgyülésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 37. §-a értelmében* f. é. márczius 24-ig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésükre áll.

Az igazgatóság.

* 37. §. A közgyülésen részt vehetnek mindazok a részvényesek, kik három nappal a közgyülés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt teszenek le a társulatnál, vagy a közgyülési hirdetményben megjelölt más pénztárnál, mely legalább hat hónappal a közgyülés napja előtt a letevő saját nevére iratott.

MATTONI-FÉLE **GIESSHÜBLER** természetes égvényes SAVANYÚVIZ

Szakszerüen készitett utazási felszerelések

bőröndök, táskák, szekrény- és kalap-bőröndök, necessairek — megbizható minőségben, előnyösen beszerezhetők az általánosan ismert

HELLER bőröndös czégnél
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21.
(Astoria szálloda épületében)
A czég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

a sztaniszlaui harczokban súlyosan megsebesült és a nadvornai kórházban meghalt 24 éves korában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: WEISZ BERTOLD volt országgyűlési képviselő, a magyar közgazdasági élet egyik kiváló szereplője 70 éves korában egy Bécs mellett lévő szanatóriumban. — Madai MEYER EDE nyug. huszáralezredes 72 éves korában, Egerben. — POPELKA TAMÁS, a Ferenczváros egyik régi érdemes és népszerü polgára, 76 éves korában, Budapesten. — KRAUSZ JÓZSEF királyi tanácsos, nyug. pénzügyigazgató 72 éves korában, Budapesten. — CSATHÓ ERNŐ dr. kereskedelemügyi miniszteri titkár, Csathó Ferencznek, a budapesti királyi itélőtábla elnökének fia, a wienerwaldi szanatóriumban 41 éves korában. — SCHMIDT GYULA nyug. államvasuti felügyelő 58 éves korában, Budapesten. — NOGÉLY GYULA államvasuti hivatalnok 44 éves korában, Budapesten. — Pölöskeői ISTÓCZY DEZSŐ joghallgató 29 éves korában, Budapesten. — SZÁNTHÓ KÁLMÁN magyar királyi posta- és távirdatiszt 32 éves korában, Budapesten.

MAZGON JÓZSEFNÉ 73 éves korában, Budapesten. — Özv. SVACHULAY ISTVÁNNÉ szül. Szántó Berta 62 éves korában, Budapesten. — Özv. HERCZEGH GÉZÁNÉ szül. Kishalmy Ilona 56 éves korában, Orosházán. — Lángné LEHÓTZKY IDA 64 éves korában, Temesvárott. — Felsőeöri IMRE ERZSIKE, felsőeöri Imre József és neje szül. Király Etelka kis leánya, Csucsán.

SAKKJÁTÉK.

A 2944. számu feladvány Möller J.-től, Kopenhága.

SÖTÉT.

8
7
6
5
4
3
2
1

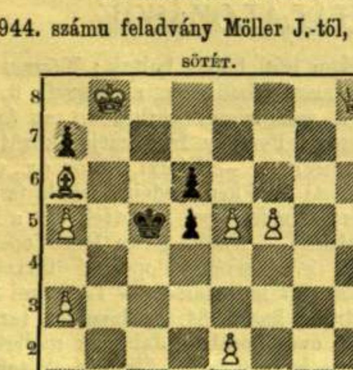

a b c d e f g h

VILÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

2940. számu feladvány megfejtése Möller J.-től.

Világos. Sötét.
1. Ve8—c8 ! — Bb7—c7
2. c2—c4 Bc7×c4 † (a, b, c)
3. Ha3×c4 † stb.

Világos. a. Sötét.
2. — — — B:7×c8
3. Fb1—c2 stb.

b.
2. Bc7—a7
3. Ba4—b4 stb

c.
2. — — — Bc7—f7
3. g6×f7 stb.

d.
(1. Vc6 nem megfejtés Bc7
1. Vf8 nem megfejtés Bc7

e.
2. c4 Bf7 ! miatt.
2. Kg5 Bc3 miatt.)

Helyesen fejtették meg: A *«Budapesti Sakk-kör»* *(Budapest).* — Németh Péter *(Csongor).* — Hoffbauer Antal *(Lipótvár).* — Kintzig Róbert *(Fakert).* — Székely Jenő *(Győr).*

A «VASÁRNAPI UJSÁG»
62-ik évfolyama.

A **«Vasárnapi Ujság»** a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap **évenként több mint 130 íven** s több mint másfél **ezer képpel,** *legjelesebb hazai iróink és művészeink közreműködésével* jelen meg.

A *«Vasárnapi Ujság»* **szines képmellékleteket** is ad, több szinben művészileg kivitt képeket.

Előfizetési föltételeink:

A **«Vasárnapi Ujság»** negyedévre 5 korona, félévre 10 korona.

A **«Vasárnapi Ujság»** a **«Világkrónika»**-val negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a **«Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapesten, Egyetem-utcza 4. szám küldendők.**

Szerkesztői üzenetek.

Zürich. Szives ajánlatára nem reflektálunk.

Ezer sirnál. Száraz nyelven ir s kevés a mondani valója.

1870 szeptember 21. Affléket mostanában nem közlünk.

EGYVELEG.

* **Hol esznek az emberek legtöbbet?** Úgy látszik Newyorkban, a hol a mult évben 3500 millió koronát adtak ki élelmiszerekre. A derék yankeek tehát fejenkint (helyesebben *gyomronkint*) átlag körülbelül ezer koronát költöttek élelemre. Különösen a húst kedveli Newyork közönsége, mert nem kevesebb, mint 900 millió fontot fogyasztott belőle, minden emberre tehát naponkint majdnem egy font hús esik. Ennyit nem esznek másutt sehol a világon.

* **Drága kutyák.** Lawson, egy bostoni bankár mellékesen fajkutyák tenyésztésével foglalkozik és már több mint kétszáz első dijat nyert velük. Nemrég hat buldoggot állított ki, a melyekért egy kutyabarát azonnal 40.000 dollárt igért. A bankár, hogy elijesze a vevőt, 100.000 dollárt kért, mire a vevő szó nélkül átadott egy csekket erről az összegről, megjegyezvén, hogy 150.000 dollárt is megadott volna.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 7-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Költségvetési vita.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-utcza 11.
Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utcza 4.

Fog-Krém **KALODONT** 70 Fillér

CORPUS JURIS HUNGARICI
(ALAPITOTTA dr. MÁRKUS DEZSŐ)
legujabb kötete most jelent meg!
1914. évi törvényczikkek
Jegyzetekkel ellátta **Dr. TÉRFI GYULA** m. kir. igazságügyi min. tanácsos. ★ Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT** magyar irod. intézet és könyvnyomda.
Kiegészitő kötete a milleniumi nagy **Corpus Juris (Magyar Törvénytár)** és a **Hatályos Magyar Törvények** gyüjteményeinek. Jegyzetekkel, utalásokkal és miniszteri indoklásokkal ellátva. A jegyzetekben a képviselőházi és főrendiházi tárgyalások anyaga fel van dolgozva.
Ára fűzve 14 korona, félbőrkötésben 17 korona.
Megrendelhető a
FRANKLIN-TÁRSULATNÁL
Budapest, IV., Egyetem-utcza 4
és minden hazai könyvkereskedésben.

Serravallo kinabora vassal
a legalkalmasabb adója a
szeretetnek
a csatában sebesültek
és
épülőfélben levőknek.
Orvosok ajánlják és elismerik, mint erősitőszert. Kapható a gyógyszertárakban!
J. Serravallo, Triest-Barcola.

MOLNÁR FERENC NÉGY KÖNYVE
2 Korona 10 fillér.
Gyerekek .. .. 30 fillér
(Rajzok.)
Pesti erkölcsök .. .. .. 60 «
(Humoros rajzok.)
Ma, tegnap, tegnapelőtt 60 «
(Vasárnapi krónikák.)
Báró Márczius és egyéb elbeszélések .. .. 60 «
Mindenhol kapható!
Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

Gothard Sándor
Diana Fegyver-atelier Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.)
A. Jos. Decourny, Herstal és A., Leue & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhirü és legelső rangu galamblövő és vadászfegyvereinek **egyedüli és kizárólagos** képviselete. **E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevrin** luxusfegyvereinek állandó nagy raktára. **Mannlicher-Schönauer** Anticorro- Antinitcsövü, Mignon távcsővel szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, **ejectorosak** 260 kor.-tól, Anticorro- és Antinitcsövü fegyverek 400 kor.-tól minden árban. **A kontinens leggazdagabb luxusfegyverraktára.** Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garanczia. Minden fegyver pontosan belőve. Legjobb minőség.
Legolcsóbb gyári árak. Utolérhetlen olcsó.
Árjegyzéket tessék kérni.

Kinek van szeplője?
Vagy bármely más folt, bőrtisztátlanság az arczán?
Az használja teljes bizalommal
Rozsnyay Szeráj arczkenőcsét,
mely egyedüli szer az arcz tisztátlanságai, szeplők, mitesszerek, pattanások eltávolitására. Használatára az arcz pár nap alatt bársonypuhára és hófehérre változik. Egy kis tégely ára 70 fill., nagy tégely 1·40 K. Hozzávaló szappan ára 70 fill. **Nappali Szeráj créme ára 1 K. Szerén poudre, az arczporok gyöngye,** 1 doboz 1·20 K, fehér, rózsa, sárgás és testszinben.
Késziti: Rozsnyai M. gyógyszertára, Arad, Szabadság-tér 8.

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ
szükséges tudnivalók és orvosi könyvek:
Betegápolástan. A vörös keresztes ápolónők tanfolyamán használt betegápolástan kivonata. Ára K **1.80**
A betegápolás kézikönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Hivatásos betegápolónők és a művelt közönség számára. Ajánló sorokkal ellátta Müller Kálmán dr. Számos szöveg közé nyomtatott ábrával. Ára K **8.—**
A betegápolók tankönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.* Számos a szöveg közé nyomtatott ábrával. Ára K **4.20**
Klinikai recipekönyv. Szerkesztette *Müller Vilmos dr.* Az egyetemi klinikák, a budapesti poliklinika és a fővárosi kórházak gyógymódjainak rendelvényeinek gyüjteménye. II. kiadás. Ára K **8.—**
A fertőző betegségekről és az azok ellen való védekezésről. Irta *Gerlóczy Zsigmond dr.* Ára K **1.50**
Útmutató a hadsebészetben. Irta *Prochnov József dr.* 96 ábrával és 6 könyomatu táblával Ára K **7.—**
A sebek gyógyulása és a sebkezelés. Irta *Schächter Miksa dr.* Ára K **4.—**
Megrendelhetők:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
és minden hazai könyvkereskedésben.

Sok millió

ember szenved **tyukszem, szemölcs, bőrkeményedésbe,** holott azokat a «Riabalzsam» 3 nap alatt faidalom nélkül, gyökerestül kiirtja, ellenesetben pénzt visszafizetem. — Ezrekre menő hála- és köszönőiratok.
Ára tégelyenként 1·— korona
3 tégely 2·50 «
Riamüvek, Kassa Postafiok 12/30.

H. G. WELLS szenzációs könyvei:
VILÁGOK HARCA
(Mars-lakók a földön.) Regény. Forditotta Mikes Lajos. Két kötet. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér.
Uj világ a régi helyén
Regény. Forditotta Mikes Lajos. Két kötet. Ára 8 korona.
Az időgép. Regény. Forditotta Mikes Lajos. Ára **30 fill.**
A gyémántcsináló és egyéb történetek. Forditotta Dunai Zoltán. Ára **30 fill.**
Dr. Moreau szigete. Regény. Ford. Mikes L. Ára **60 fill.**
Kósza lelkek. Két csodálatos történet. Forditotta Farkas Klára. Ára **30 fill.**
Az elcserélt élet és egyéb történetek. Forditotta Benedek Marcell. Ára **30 fill.**
Megrendelhetők:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

CHEMIA A MINDENNAPI ÉLETBEN
IRTA **Dr. HANKO VILMOS** — SOK KÉPPEL — ÁRA KÖTVE 4 K 80 fill.
A **«Chemia a mindennapi életben»** cz. munka, mely a világot mozgató tudománynak: a chemiának fontosabb eredményeit könnyen megérthető előadásban közli, egyben megtanit arra is, hogy a közlött eredményeket hogyan értékesithetjük egészségünk megóvására, a háztartásban, a főzésnél, a mindennapi életben *lépten-nyomon felmerülő kérdésekben.* Tájékozásul a könyvnek tartalmából csak egynéhány czimet sorolunk fel, melyek egyszerü megnevezésükkel is szembeszökően igazolják, mennyire gyakorlati értékü ez a könyv. Tej-, kávé-, tea-, vaj-, borhamisitás felismerése, az arany- és ezüsttárgyak felismerése, üveg-, fém-, fa-, porczellán-, márvány-, gipsz- és tajték-ragasztás. Boreczet-készités. Az ivóviz megtisztitása. Hajfestés. Titkos gyógyitó és szépitő szerek birálata. Szappanfőzés; illatszerek, likőrök készitése. Tinta-, gyümölcs-, rozsda-, stearin-, zsir-, olajfoltok kivétele. A mérgezéseknél követendő eljárások stb. A «Chemia a mindennapi életben» kezünkbe adja mindezen kérdéseknek s számos más kérdésnek a nyitját, gyakorlati utmutatásai feleslegessé tesznek az élet ezer apró viszonylatában minden felvilágositást és utánajárást. Ez a munka, a tudnivalóknak valóságos kincsesháza, nélkülözhetetlen tanácsadója *a magyar asszonynak, a tanitónak, a lelkésznek.* Ajándékkönyvnek nem képzelhető tanulságosabb könyv ennél.
Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.
valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Olvassa a hirdetéseket!

NIMRÓD
Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.
Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerü czikkeit ismert iróink irják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágositást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.
A diszesen kiállitott lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.
Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utcza 4. sz. (Franklin-Társulat.)

RENDELÉSNÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Knuth Károly mérnök és gyáros
Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.
Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vizvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vizerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Most jelent meg!

GUBÁNYI KÁROLY

Ausztrália

16 műmelléklettel,
12 térképpel és 100 ábrával.
Diszesen kötve ára 9 korona.

E könyv szerzője hét évet töltött Ausztráliában és munkájának minden részlete ott, eredeti megfigyelések alapján készült. Ausztrália történetét, föld- és néprajzát, társadalmi viszonyait stb. ismerteti sok alapossággal és szeretettel.

Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21.
és minden könyvkereskedésben.

Megjelent
GRÓF ANDRÁSSY GYULA
új könyve:

KINEK BŰNE A HÁBORÚ?

Ára 2 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

Olvassa a hirdetéseket!

A **Franklin-Társulat** kiadásában **Budapesten** (IV., Egyetem-utcza 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE
Irta Pilch Jenő honvédőrnagy.
Szinte uj erőt és reménységet nyujt e könyv, mert részletesen megismertet a mi haderőnkkel.
Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI
Irta Archibald Williams nyomán Sándor Szilárd.
A háború borzalma és dicsősége elevenedik meg előttünk, ha annak eszközeivel megismerkedünk.
Ára 60 fillér.

ZEPPELIN
Irta dr. Mikes Lajos.
Érdekes leirása a modern háború legfélelmesebb eszközének.
Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNNIA VESZEDELME
Irta Conan Doyle. Fordította Góth Sándor.
Ára 30 fillér.

Az Olcsó Könyvtár ujdonságai.

I. VILMOS
német császár és porosz királynak kilenczven válogatott irása.
Fordította Supka Géza dr.
A nagy német birodalom megalapításának érdekes dokumentumai I. Vilmos császár irásai.
Ára 1 korona.

NAGY PÉTER CZÁR
Irta John L. Moltley. Fordította Herkner János.
A modern Oroszország megalapítójának Péter czárnak életrajzát nyujtja e füzet, de egyben megismertet az orosz nép lélektanával.
Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORÚ OKAI
Irta Angyal Dávid egyet. tanár.
Élénkséggel irja le a szerző a világháború előzményeit s éleslátásával betekintést enged az események mögött rejtőző okokba is.
Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA
Irta Wlassics Gyula.
Ára 20 fillér.

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHÓDITÁSÁÉRT.
IRTA CHARLES C. TURNER.
FORDITOTTA FRÖHLICH KÁROLY.
Huszonkilencz rendkivül érdekesen megirt fejezetben tárgyalja a szerző korunk e legnagyobb problémáját, a levegő meghóditását. A légi járművek történetét, kisérleteit, diadalait mondja el mindenkihez szólóan. A könyv egyik aktuális fejezetének címe

HÁBORÚ A LEVEGŐBEN.

24 ábrával a szöveg közt és 24 képmellékletével
Ára kötve 8 korona.
Megjelent az Ismeretterjesztő Könyvtárban.
Franklin-Társulat kiadása.
Minden könyvkereskedésben kapható.

Mindazok, akik
ÖNKÉNTESI KEDVEZMÉNYRE
teljes igénnyel nem bírnak; tanulók (elsősorban 1895-ben és 1896-ban született középiskolai tanulók), művészek, írók, feltalálók stb. részletesen tájékozódhatnak e kedvezmény megszerzési módjairól
Tolcsvai Nagy Barna dr.
miniszteri fogalmazó, a honvédelmi minisztérium önkéntesi ügyosztálya referensének
most megjelent könyvéből.
Címe:
Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére teljes igénnyel nem bíró
Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója.
Ára 1 korona 20 fillér.
Minden könyvkereskedésben kapható!

A hadi flottáról

érdekes leirást ad Gonda Béla a Magyar Könyvtár legújabb füzetében. Ára 60 fillér.

Minden könyvkereskedésben kapható.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

13. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS 28.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A «Világkrónikával» negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A TARTALÉK MEGÉRKEZIK A HARCZTÉRRE.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvétele.